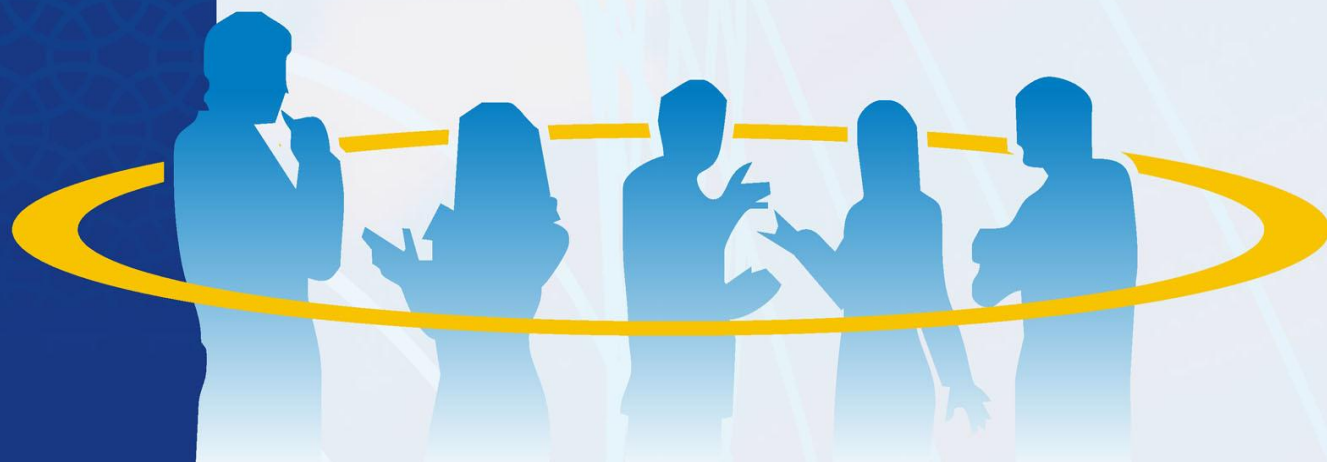

ARUANNE

**EUROOPA KEELEÕPPE TUNNUSKIRJA PROGRAMMI
ELLUVIIMINE EESTIS
2002 -2012**

ESTONIA

519129-LLP-2011-KA2-KA2NW

AUTHORS:

Made Kirtsi

Public Service Language Centre

This project has been funded with support from the European Commission.
This material reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

519129-LLP-2011-KA2-KA2NW

1 Euroopa Keeleõppe tunnuskirja programmi kirjeldus ja käivitamine	P. 4
2 Aasta võõrkeele alase teo konkursi korraldamine	P. 5
3 Eelisteemad	P. 6
4 Statistika	P. 6
5 Hinnang ja jätkutegevus	P. 7
6 Hinnang ja jätkutegevus	P. 8
7 Hea kogemuse näited	P. 9
8 Soovitused	P. 9
9 Kokkuvõte	P. 9

519129-LLP-2011-KA2-KA2NW

ARUANNE EUROOPA KEELEÕPPE TUNNUSKIRJA PROGRAMMI ELLUVIIMINE EESTIS 2002 -2012

1 Euroopa Keeleõppe tunnuskirja programmi kirjeldus ja käivitamine

Euroopa keeleõppe tunnuskirja programm on 1998 a ellu kutsunud Euroopa Komisjoni algatus. Õnnestunud ja eduka pilootaasta kokkuvõtte ja tulemuste hinnangus rõhutati keeleõppe valdkonnas läbiviidud uuenduslike projektide ja algatuste kaardistamise ning keeleõppe valdkonnas leiduva hea kogemuse levitamise tähtsust. 26. septembril 2001 a esmakordselt läbi viidud ja väga positiivse tagasiside saanud Euroopa keeltepäeva tähistamine sai Euroopa Liidu liikmesriikidele väljakutseks programmi jätkamisele ja võimaluse loomisele EL kandidaatriikide osalemiseks.

Euroopa keeleõppe tunnuskirja programmi eesmärk on tõsta huvi ja motivatsiooni keelte õppimise ja õpetamise vastu; toetada keeleõppe valdkonnas ellu viidud uuenduslike projektide tulemuste levitamist Euroopa riikides, tunnustada tegijaid ja panustada info levitamiselle keeleõppe valdkonnas toimuva kohta. Kord aastas toimival Euroopa keeleõppe tunnuskirja konkursil (European Language Label Award) saavad kandideerida nii asutused kui üksikisikud. Valiku tegemise aluseks on Euroopa Komisjoni poolt taotlustähtajaks kehtestatud eelisteemad, millele liikmesriigid võivad lisada oma huvist ja vajadusest lähtuvalt teemasid. Euroopa keeleõppe tunnuskirjaga autasustatud projektid saavad rahvusvahelise tunnustuse, mis tõstab avalikkuse huvi keeleõppe vastu ja tähtsustab iga inimese keeleoskuse vajalikkust. Tunnuskirja programm võimaldab võrrelda riigis keeleõppe vallas toimuvat teistes Euroopa riikides toimuvaga.

Eesti ühines Euroopa tunnuskirja programmiga 2002 a. Aastatel 2000-2007 menetles tunnuskirja programmi Sihtasutuse Archimedes, mis loodi sõltumatu asutusena 1997. aastal rahvusvaheliste haridus- ja teaduskoostööprogrammide menetlemiseks Eestis, struktuuriüksus Socrates Eesti büroo. <http://archimedes.ee/en/foundation/>. Socrates Eesti büroos tegeles tunnuskirja programmiga Comeniuse ja Lingua programmide eest vastustav üksus. Programmi edukuse tagas juba algusaastail olemasolev struktuur ja keeleõppega tegelevate inimeste võrgustik.

Alates 2007 a pärast SA Archimedes toimunud struktuurimuudatusi vastutab Euroopa keeleõppe tunnuskirja programmi menetlemise eest hariduskoostöö keskuse üldhariduse büroo.

Haridus – ja Teadusministeerium kinnitas tunnuskirja konkursi žürii koosseisu. Žüriisse kuulus kuus liiget, kes esindasid ministeeriumit, ülikoole, kirjatusi jt huvigruppe. Žürii koosseisu arvati ka Soome Haridusameti esindaja, kelle kogemus programmi käivitamise perioodil oli väga kasulik. Aja jooksul on žürii koosseisu mitu korda muudetud ja programmi elluviimisel omandatud kogemused võimaldavad töö korraldamist ilma väliseksperdi sisendita. Žürii ülesanne oli ja on ka praegu Euroopa Komisjoni ja olemasolu korral ka riiklikest eelisteemadest lähtuvalt analüüsida ja hinnata konkursile esitatud taotlusi ning teha otsuseid tunnuskirjade ja rahaliste preemiate jagamise kohta. Tunnuskirjad on signeeritud Euroopa Komisjoni voliniku ning Eesti Haridus- ja Teadusministri poolt, kes riiklikul tasandil toetab tunnuskirja programmi menetlemist.

Informatsioon Euroopa keeleõppe tunnuskirja pälvinud asutuste või üksikisikute ja projektide kohta on avalikkusele kättesaadav Euroopa Komisjoni andmebaasis. http://ec.europa.eu/education/language/label/label_public/index.cfm?CFID=19395978&CFTOKEN=6579e1e1f05fbc1d-006045F0-A8F7-8905-58C7D85CB1F5DCAF&jsessionid=138919542ec4895664ee40784f7b62d47702TR

519129-LLP-2011-KA2-KA2NW

Tunnuskirja programmis osalemine on olnud avatud kõigile haridustasanditele ja asutustele ning organisatsioonidele, kes tegutsevad keeleõppe vallas või kellel on huvi võõrkeeleõppe vastu. Iga-aastane taotluskutse on suunatud nii põhi-, kesk- kui kutsekoolidele, ülikoolidele, kirjastustele, võõrkeelte õpetamisega tegelevatele asutustele, organisatsioonidele jt.

Perioodil 2002 kuni 2012 on kokku esitatud 177 taotlust ja 56 on žürii otsusega autasustatud Euroopa keeleõppe tunnuskirjaga. Aastatel 2005 ja 2006 oli Euroopa Komisjoni ettepanekul kasutusel kaks nominatsiooni ka üksikisiku tasandil: „Aasta võõrkeeleõpetaja“ ja „Aasta võõrkeeleõppija“. Kahe aasta jooksul tunnustati kuut võõrkeeleõppijat ja ühte võõrkeelte õpetajat. 2007 a otsustas žürii selge hindamismetoodika puudumise tõttu üksikisiku tasandist loobuda, nimetada konkurss „Aasta võõrkeelealase teo“ konkursiks ja määratleda teo esitamiseks eraldi kategooriad: võõrkeelealane projekt ja võõrkeelealane tegu.

2 Aasta võõrkeele alase teo konkursi korraldamine

2.1 Informatsiooni levitamine

Euroopa keeleõppe tunnuskirja programmi üle-euroopalised eesmärgid ja programmi sidusus üldiste Euroopa Liidu poliitiliste eesmärkidega on kättesaadavad SA Archimedes hariduskoostöö keskuse kodulehel, SA Archimedes ning haridus- ja teadusministeeriumi vastavatel lehtedel.

Informatsiooni igaaastase konkursikutse kohta on levitatud erinevate kanalite kaudu: trükimeedias on selleks „Õpetajate Leht“ ja/või üks päevalehtedest, veebipõhised väljaanded, portaalid, SA Archimedes e-uudiskiri; konkursi tingimusi ja eelisteemasid tutvustatakse kõikidel seminaridel, konverentsidel ja töötubades, kus osalejateks potentsiaalsed kandideerijad.

2.2 Konkursikutse ja valiku protseduur

Aasta võõrkeelealase teo konkursi eelisteemad avaldatakse SA Archimedes ning haridus- ja teadusministeeriumi kodulehtedel. Lisaks kasutatakse kõiki ülalpool § 2.1. nimetatud kanaleid. Taotlusvorm on saadaval on-line, ja täidetakse eesti keeles.

Programmi algusaastail kuulutati konkurss avatuks sügisel ja autasustamise tseremoonia toimus aasta lõpus, mõnikord ka järgmise aasta alguses. Euroopas oli tavapärane siduda tunnuskirja konkurss Euroopa keeltepäeva tähistamisega. Selline korraldus Eestis oli tingitud sellest, et üsna mitmeid aastaid peale Euroopa keeltepäeva tähistamise traditsiooni algust 2001 a ei olnud Eestis tavaks seda üleriigiliselt tähistada.

Alates 2005 aastast algab kandideerimine maikuu keskelt ja lõpeb juuni esimeses pooles. Aasta võõrkeelealane tegu võib olla tulemuslikult lõppenud rahvusvaheline või kohalik projekt, mis on innustanud õppima võõrkeeli, oo omapärane ja uudseid lahendusi pakkuv. Kandideerima on oodatud keeleõppeprojektid, -materjalid, -vahendid jne. Aasta võõrkeelealane tegu võib olla ka festival, õpiring, keelteklubi, võõrkeelte õppimise ja õpetamise temaline konverents vms – eelkõige need tegevused, mis ei ole seotud formaalse õppetööga.

Konkursi žürii nõupidamised toimuvad vähemalt kaks korda aastas: enne konkursikutse avalikustamist ja pärast taotlustähtaja möödumist. Hindamiseks kasutatakse hindamisvormi, žüriiliikmete hinnangutest kujuneb pingerida, mis on otsuse tegemise aluseks.

2.3. Autasustamine

Kuni 2005 aastani oli tunnuskirjade ja preemiade üleandmine seotud sündmuste kalendris mõne üle-eestilise konverentsi vms, selleks et auhinnatuile oleks kaasaelajaid ja võimalusel meediakajastust saada. Üheks selliseks oli Emakeele päev või siis konverents „Keeleline mitmekesisus: võimalused ja vajadused“ 2004 aastal. 2005 aastal anti „Aasta võõrkeeleõppija“ auhind kätte Täiskasvanud Õppija Nädalal oktoobris ja teised auhinnad novembris toimunud Socrates EXPRO näitusel.

Esimest korda jagati tunnuskirjad ja preemiad Euroopa keeltepäeva tähistamisega seotud sündmusel 2006 aastal ja selline korraldus on olnud jätkusuutlik. Euroopa keeltepäeva tähistamisega seotud üritusi korraldatakse erinevates linnades ja tänaseks on need toimunud Tartus, Narvas ja Tallinnas.

Aasta võõrkeelealase teo tunnuskirjaga käib kaasas rahaline preemia, mille suurus sõltub taotluste arvust ja kvaliteedist, kuid mis reeglina ei ole suurem kui 1000 €.

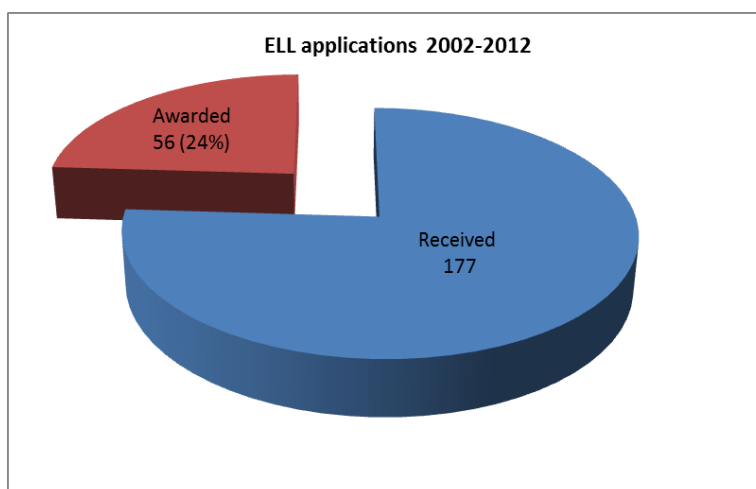
3. Eelisteemad

Eelisteemade kehtestamisel lähtub Euroopa Komisjon erinevatest hariduse ja koolitusega seotud poliitikatest ning keeleõppespetsiifilistest dokumentidest (Action Plans, Policy Recommendations, Communications on Multilingualism etc.). Eelisteemad arutatakse läbi Euroopa Komisjoni loodud tunnuskirja töögrupis, mis käib koos regulaarselt kord aastas. Töögruppi kuuluvad kõikide osalevate riikide esindajad ja see võimaldab olla kursis sellega, mida uut on keeleõppe vallas, mida tehakse ja kuidas korraldatakse tunnuskirja programmi elluviimist teistes maades.

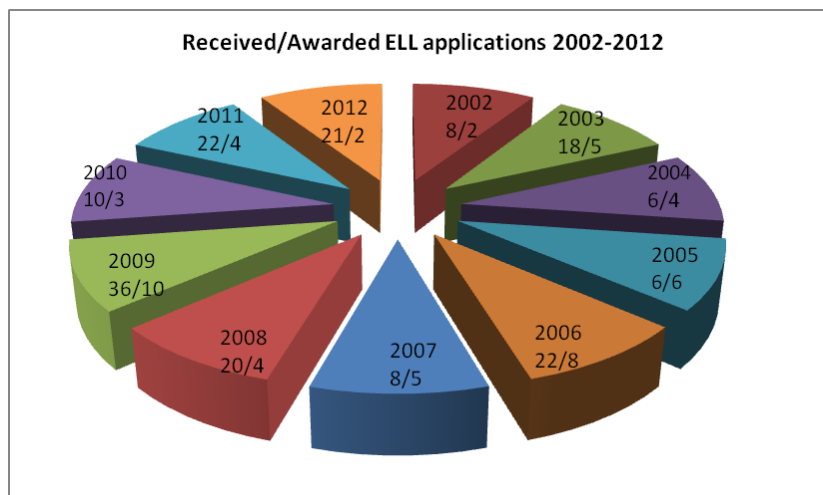
Riiklik eelisteema on kehtestatud ühel korral 2005 aasta ja see oli „Kultuur ja keel“.

4. Statistika

Kümne tegevusaasta jooksul on tunnustatud 56 võõrkeelealast projekti või tegu ja see moodustab kandideerinute koguarvust enam kui kolmandiku.

Allpool joonis esitatud ja heakskiidetud taotluste arvu kohta aastate kaupa.

Tunnustatud projektide jagunemine haridussektorite kaupa näitab, et enam kui pooled neist on esitatud keskkooli või põhikooli poolt (21 ja 11 vastavalt). Ülejäänute seas on enam-vähem võrdselt esindatud täiskasvanuhariduse asutused ja kõrgkoolid.

5. Hinnang ja jätkutegevus

Aasta võõrkeelealase teo konkursi nime kandev Euroopa keeleõppe tunnuskirja programm on oluline võimalus kvaliteetsete ja uuenduslike võõrkeelealaste algatuste leidmiseks, hindamiseks ja tunnustamiseks riiklikul tasanadil, panustades samal ajal Euroopa Liidu poliitiliste eesmärkide elluviimisesse liikmesriikides. Euroopa Liidu keelepoliitika väärtustab kõrgelt keelelist mitmekesisust ja võõrkeelte õpet. Keelepoliitika strateegilisteks dokumentideks on: The Council's Conclusions on Language Competences to Enhance Mobility (2011), Strategic framework for cooperation on education and training (2009), EL mitmkeelsuse strateegia (2008), Multilingualism: an asset for Europe and a shared commitment (2008), Inventory of EU actions in the field of multilingualism (2008), Online consultation on multilingualism (2007), New framework strategy for multilingualism (2005).

Keelepoliitika peamised aspektid:

- Keeleõpetuse kvaliteedi paranemine
- Keeleõpetuse kvaliteedi hindamine
- õpetajakoolitus
- uued keeleõpetamise ja -õppimise meetodid
- keelelise mitmekesisuse toetamine
- suunatud keeleõpe
- keeleõppe seire vahendid
- mitteformaalses keeleõppes omandatud oskuste tunnustamine ja valideerimine
- Euroopa keeleõppe raamdokumendi elluviimine
- kutsekvalifikatsioonide ja Euroopa keeleõppe raamdokumendi nõuete sidusus
- huvi tõstmine väiksemate keelte vastu

Tunnuskirja programmi toimimise analüüs näitab, et ülaltoodud olulised teemad kajastuvad ka auhinnatud projektides ja/või algatustes. Pea üks kolmandik auhinnatud projektidest on tegelenud kultuuridevahelise teadlikkuse tõstmise teemaga, mis omakorda on seotud teadlikkuse tõusuga mitmekeelsusest ja – kultuurilisusest; enam kui neljandik pakub uusi lähenemisi mitteformaalses keeleõppes, ligi viiendik tunnustatud algatustest on pühendatud keeleõppe kvaliteedi küsimustele. Erinevate teemavaldkondade seas on esindatud 10 projektiga LAK-õpe, 9 tunnustatud projekti käsitlevad keeleõppe mitmekesistamist ja 6 keeleõppe seotust õpirändega. Baltimaades üsna palju arutlemist leidnud varajase keeleõppe teema esineb 5 projektis. Andmed on saadud üle-euroopalisest andmebaasist ja mitme erineva teema käsitlemine projektides ei ole välistatud.

Sihtkeeltena või projektikeeltena on enim kasutatud inglise, eesti, saksa ja vene keelt (vastavalt 14,13, 12 ja 10 juhul). Sihtkeeltena on projektides märgitud ka rootsi, soome, norra ja islandi keeled. Informatsioon teiste lähinaabrite keelte kohta tunnustatud projektide kirjeldustes puudub. Teadmata on, kas põhjuseks on leedu, läti või poola keele vähene populaarsus või esitatud projektide kehv kvaliteet.

6. Tunnustatud algatuste tulemuste mõju ja hea kogemuse kasutamine

6.1 Mõju

Tulemuste mõju hindamise aluseks on programmi menetleja esitatud informatsioon ja juhtumipõhiste küsimustike analüüs.

Peamised põhjused, miks on võõrkeelealase teo konkursil osaletud ja tunnuskirja taotletud:

- Eesti võõrkeelte strateegias aastateks 2009-2015 püstitatud eesmärgid
- Keeleõppes vajaduse tõus seoses rahvusvahelise õpirände ja töövõimaluste avarumisega
- Uute õpimeetodite ja –õppevahendite loomine
- Tunnustuse vajadus
- Võimalus hea kogemuse jagamiseks ja tunnuste leidmiseks kohalikul ja ka Euroopa tasandil;

Üheks motivaatoriks on ka rahaline preemia, mida žürii otsusega jagatakse koos tunnuskirjaga. Positiivne on olnud mõju tunnustatud koolide ja asutuste mainele ja see omakorda on innustanud konkursil osalema teisigi asutusi.

6.2 Hea kogemuse levitamine

Tunnustatud algatuste tulemuste levitamiseks kasutatakse erinevaid võimalusi ja need on: veebipõhised publikatsioonid, Õpetajate Leht, seminarid, konverentsid, töögrupid, näitused jms. Loetellu tuleb kindlasti lisada konkursi žürii liikmete kontaktid ja võimalused sihtgruppi teavitamiseks.

Üheks efektiivsemaks informatsiooni levitamise kanaliks on hariduskoostöö keskuse e-uudiskiri, mis ilmub alates 2009 a. ja jõuab ligi 5000 lugejani. Operatiivselt on sihtgruppi teavitamiseks kasutatud Delfi portaali. Posterid, voldikud ja muud trükitud materjalid on osutunud suhteliselt kalliks ja väheefektiivseks ning sageli ei jõua neis leiduv informatsioon õigete inimesteni. Konkursi reklaamimiseks on loodud teisi vahendeid nagu näiteks tunnuskirja logoga kruusid, T-särgid, CD hoidjad, võtmehoidjad jms.

519129-LLP-2011-KA2-KA2NW

7. Hea kogemuse näited

NELLIP meeskonna ja programmi menetleja HKK poolt välja valitud hea kogemuse näited katavad kolme haridussektorit: üldharidust, kutseharidust ja täiskasvanuharidust. Kõik nimetatud näited tulevad keeleuueenduse valdkonnast: ekspressmeetodika Mnemo25 kasutamine keeleõppes, veebipõhised keelekursused ja mitte-traditsioonilised õpimeetodid (tunnid ajaloo-või kultuuriloolistes paikades), keelesimulaatori (keeleroboti) loomine piiriületamistoiminguga seotud keeleõppeks. Sisekaitseakadeemias välja töötatud keelesimulaator (projekt "Keelerobot") oli üks kolmekümnest üle-euroopalise tunnustuse saanud projektist. Tunnustus „Parim Eesti projekt“ anti üle 2012. a. septembris Küprosel Limassolis korraldatud tunnuskirja programmi 10 aastapäevale pühendatud konverentsil.

8. Soovitused

Juhtumipõhise küsimustiku analüüs ja kontaktid projektide koordinaatoritega annavad alust väita, et Euroopa Komisjoni ning Haridus- ja Teadusministeeriumi tunnuskiri loob positiivse maine ja on koolile või asutusele ka kvaliteedimärk. Tunnuskiri julgustab keeleõppe vallas tegutsejaid olema loovad ja panustama valdkonda uute projektide, ideede ja algatuste kaudu. Osalemist tunnuskirja programmis motiveerib ka rahalise preemia saamise võimalus.

9. Kokkuvõte

Eesti ühines Euroopa tunnuskirja programmiga 2002. a. Aastatel 2000-2007 menetles tunnuskirja programmi Sihtasutuse Archimedes, mis loodi sõltumatu asutusena 1997. aastal rahvusvaheliste haridus- ja teaduskoostööprogrammide menetlemiseks Eestis, struktuuriüksus Socrates Eesti büroo. Alates 2007. a. pärast SA Archimedes toimunud struktuuri muudatusi vastutab Euroopa keeleõppe tunnuskirja programmi menetlemise eest hariduskoostöö keskuse üldhariduse büroo.

Tunnuskirja konkursi žürii koosseisu kinnitab Haridus- ja Teadusministeerium. Žürii liikmed esindavad ministeeriumit, ülikooli, kirjatusi jt huvigruppe. Žüriisse koosseisu kuulus algusaastail Soome Haridusameti esindaja, kelle kogemus programmi käivitamise perioodil oli väga kasulik. Programmi elluviimisel omandatud kogemused võimaldavad töö korraldamist ilma väliseksperdi sisendita.

Žürii ülesanne oli ja on ka praegu Euroopa Komisjoni ja olemasolu korral ka riiklikest eelisteemadest lähtuvalt analüüsida ja hinnata konkursile esitatud taotlusi ning teha otsuseid tunnuskirjade ja rahaliste preemiate jagamise kohta. Rahaline preemia on Haridus- ja Teadusministeeriumi panus programmi toetamiseks ja preemia suurus sõltub tunnustuse võitnud taotlejate arvust ning üldjuhul ei ületa 1000€

Perioodil 2002 kuni 2012 on žürii otsusega autasustatud Euroopa keeleõppe tunnuskirjaga 56 projekti või algatust. Eesti väiksust arvestades on tunnuskirja programmis osalemine on olnud avatud kõigile haridustasanditele ja asutustele ning organisatsioonidele, kes tegutsevad keeleõppe vallas või kellel on huvi võõrkeeleõppe vastu. Eelisteemade kehtestamisel on lähtutud Euroopa Komisjoni poolt etteantud teemadest, riiklik lisaeelisteema on kehtestatud ühel korral 2005. aasta ja see oli „Kultuur ja keel“

Kümne aasta jooksul on Euroopa keeleõppe tunnuskirja nimetus eesti keeles läbi teinud mitmeid muudatusi. 2007. a. otsustas žürii nimetada konkurss „Aasta võõrkeelealase teo“ konkursiks ja määratleda teo esitamiseks eraldi kategooriad e g võõrkeelealane projekt, võõrkeelealane tegu.

519129-LLP-2011-KA2-KA2NW

Aasta võõrkeelealase konkursi auhinna tseremoonia on üldjuhul seotud mõne riiklikult olulise keelalase sündmusega: alates 2006 a on auhinnad üle antud Euroopa keeltepäeva tähistavatel sündmustel, mida korraldatakse Eesti erinevates linnades. Aasta võõrkeelealase konkursi reklaamitakse peamiselt veebikanalite kaudu, lisaks sihtgrupile korraldatavatel erinevatel sündmustel (konverentsid, seminarid, näitused jne)

This project has been funded with support from the European Commission.
This material reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.